

TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR MEZŐBERÉNYBEN

II.

FÖLDMŰVELÉSÜGYI
MINISZTERIUM

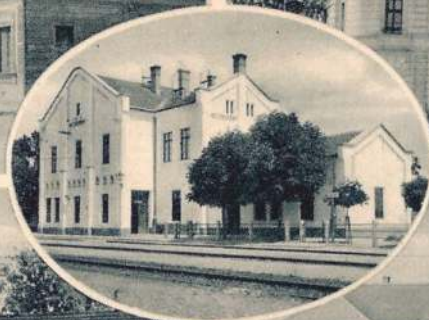

2017

Állami elemi iskola

Állomás

Községháza

Artézi strand- és kádfürdő

Mezőberény

Gazdasági népiskola

ÉRTÉKEK MEZŐBERÉNYBEN

4 éve alakult a Települési Értéktár Bizottság

Berényi becsinált leves a Tópart Étteremből, Berény Szálló és Étterem épülete, Orlai Petrics Soma életműve, Benyovszki Mihály képeslapgyűjteménye, Famíliatészta Kft. 4 terméke, és még a felsoroltak mellett 85 érték, melyekről írásos dokumentumok is születtek és láthatók, olvashatók a **www.mezobereny.hu** oldalon a Települési Értéktár menüben. Természetesen ennél sokkal több értékkel rendelkezik városunk, hiszen számtalan kedves emlékünknél, tárgyunk van, mely értékként él bennünk.

Mezőberény Város Önkormányzat Képviselő-testülete ennek érdekében hozta létre 2013. május 27-én – a megyében elsőként – a Települési Értéktár Bizottságot – kormányzati kezdeményezés nyomán – és alapította meg a város értéktárát. A bizottság feladata, hogy a beérkező (magánszemélyek, közösségek által ajánlott, dokumentált) anyagokat áttekintse, arról döntsön, elfogadja települési értékként, és tovább ajánlja megyei értéknek. Az ajánlatok a rendeletben meghatározott adatlapon adhatók be.

A bizottság elnöke: Körösi Mihály

A bizottság tagjai: Kovácsné Nagy Krisztina, Kisari Miklós

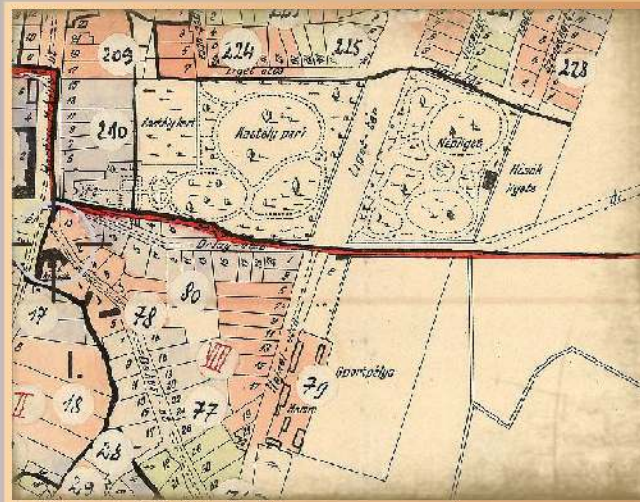

VISSZATEKINTÉS:

A munka alapját az Orlai Petrics Soma Kulturális Központ Könyvtárának munkatársai által összeállított "MBER" Helyismereti Adatbázisa adta. A megalakult bizottság munkája nyomán jogosulttá vált, hogy országos pályázatokon is részt vegyen és programokon népszerűsítse az elkezdett tevékenységet. Az azóta eltelt időszakban az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ, intézmények, magánszemélyek és civilek készítették az ajánlásokat és segítették a munkát, bővítették a helyi értéktárat. A bizottság önkéntesen vállalt tevékenységéről félévente számol be a város-

lakóknak, a Képviselő-testületnek és köszöni meg az ajánlók munkáját. Az értéktári munka bemutatásra kerül megalakulása óta a város rendezvényein, közel két évig állandó kiállításon a Muzeális Gyűjteményben és konferenciák, szakmai napok – előadások során, szakemberek meghívása - szerveződtek a téma köré. A bizottság továbbra is feladatának tekinti az értékgyűjtést, értékdokumentálást, értékközzétítést, a pozitív értékrend erősítését. A beszámolók, meghívók a város honlapján olvashatók. Az üléseikre várnak minden érdeklődőt, az értéktárért dolgozni és tenni akaró városlakót. Köszönet illeti a szép és értékes munkában résztvevőket.

EREDMÉNYEK, MELYEK AZ ÉRTÉKTÁRHOZ KÖTHETŐK:

- 32 db megyéhez benyújtott érték.
- 5 db elfogadott megyei érték.
- Kiállítások, bemutatók városi rendezvényeken (pl. „Mezőberény az elsők között” 2014.).
- Fesztiválokön való bemutatkozások (Csabai Sörfesztivál és Csülökparádé, Megyei Értéktár Nap, Körös-völgyi Sokadalom, Körösök Völgye Fesztivál).
- Szakmai konferenciákon bemutatkozás, előadások jó gyakorlatként a végzett tevékenységről.
- Kisfilm az értéktár munkájáról.
- Nyertes pályázatnak köszönhetően a Múzeum udvarban megrendezett nemzetiségeket bevonó látványdisznótor megvalósítása.
- Hungaricum Klub megalapítása.
- Pályázat „Közös Értékeink ITT és OTT” Értékgyűjtő munka Gúta – Mezőberény címmel (fotó kiállítások, kiadványok, bemutatók és a gútai értéktár megalakulásának segítése).
- Elismerés a Megyenapon.

SZÉKELYKAPU

A Mezőberényi Erdélyi Kör megalakulásának 15. évfordulója alkalmából állította az egyesület a városi liget Hősök útja felőli bejáratánál. A székeykapu váza tölgyfából, zsindelytetős fődéme fenyőfából készült. Eredeti székey motívumokkal van díszítve. A címermezőben Mezőberény, valamint a Napot és Félholdat ábrázoló székey címer látható, amely a Mezőberénybe települt erdélyiek életének eddigi színterét jelképezi. A kapu felirataként Tamási Áron gondolata olvasható: „Azért vagyunk a világban, hogy valahol otthon legyünk benne!”

MEZŐBERÉNYI POLGÁRI ISKOLA ÉPÜLETE

Az iskola építését 1906-ban kezdték el, Herczegh Zsigmond építész vezetésével. Az épület egy részében már 1907-ben elkezdték a tanítást, azonban a teljes épületet az 1908-1909-es tanévben vehették birtokba a tanulók. Az épületben 8 tanterem, tornaterem és jól felszerelt szertárak voltak. A „Polgári Iskola” városunk egyik meghatározó épülete ma is. Nagyságával, egyedi formaiságával kiemelkedik a többi épület közül. Az épület ma is szinte ugyanabban az állapotában pompázik, mint 110 évvel ezelőtt. Az átalakítások, hozzá- és összeépítések szerencsére nem változtatták meg az iskola fő homlokzatát, stílusát, és belső elrendezését sem. Az emeletre ugyanazokat a korlátokat érintve tudunk följutni, mint az első diákok.

A MEZŐBERÉNYI VASÚT TÖRTÉNETE

Mezőberény történelmi jelentőségű eseménye 1858. október 25., amikor átadták a mezőberényi vasútállomást, és a Szolnok–Békéscsaba–Arad-vonalat a vasúti forgalomnak. A mezőberényi állomás épülete stabil, favázis szerkezettel épült meg a jelenlegi formájában. A vasúti közlekedés az 1800-as évek elejétől az 1900-as évek közepéig a személy- és áruszállítás területén versenytárs nélkül fejlődött, megteremtette, felgyorsította az érintett települések gazdasági és kulturális fejlődését is.

MEZŐBERÉNYI VILÁGHÁBORÚS EMLÉKMŰ - „HŐSÖK SZOBRA”

A szobor alkotója Vass (Vasas) Viktor szobrász, aki a szobrot Krausz Ferenc bronzöntő segítségével készítette.

Az emlékmű a Városháza előtt, a Kossuth téren áll. Eredeti formájában egy 7 m magas fehér kőoszlop, a tetején nyitott szárnyú bronz turul, az oszlop tövében a talapzaton egy bekötött fejű, jobbán fegyvert tartó, ércből öntött honvéd áll.

Lépcsőzetes posztamensből emelkedik ki az obeliszk, amelynek mindegyik oldalán az I. és II. világháborúban elesett mezőberényi hősök neve olvasható.

UDVARDY ANIKÓ: SZENDREY JÚLIA

A településhez több szállal is kötődő Szendrey Júlia, Petőfi Sándor feleségének örökifjú képét lírai finomsággal formázta meg a mezőberényi születésű Udvardy Anikó szobrászművész. A bronz szobor a Wenckheim-Fejérváry kastély előtti parkban található, ahol Júlia fiatal leányként - 9-10 éves korában - 1838 és 1840 között két évig tanult a Festeticsek által működtetett leánynevelő intézetben.

A KETTŐS-KÖRÖS MEZŐBERÉNYI HÍDJA (A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGHOZ BENYÚJTVA)

A híd Mezőberényt Bélmegyerrrel összekötő országutat átszelő Kettős-Körösön található. A 276,9 tonna súlyú berényi híd Mány József királyi főmérnök tervei alapján készült el. A híd alépitményét Pfaff Ferenc és Tsa. gyulai vállalkozó építette, a vasszerkezetet pedig az Oetl Antal Vasöntőde, Gépgyár és a Nicholson Gépgyár Rt. gyártotta le és építette fel. A hidat 1904-ben helyezték forgalomba az akkori időszaknak megfelelő műszaki megoldásokkal és paraméterekkel. Ebből adódóan a híd három darab kéttámaszú tartó sorozata alsópályás, csonka-szegmens alakú, oszlopos rácsoszerű vasszerkezet. Szerkezeti hossza 172,00 m, legnagyobb szabadnyílása a meder fölött 58,00 m. A felszerkezet 6,80 m széles, melyből a kocsipálya szélessége 4,50 m. A híd üzemi teherbírása 12 tonna. A híd gyakorlatilag változatlan szerkezettel áll a mai napig is.

A MEZŐBERÉNYI VILLANYTELEP ÉPÜLETE

Mezőberény vezetősége 1924-ben döntött úgy, hogy saját villanytelepet létesít. Ez a telep gyors léptekben el is készült és 1924 karácsonykor már kigyulladhattak az első villanyizzók. Az épületet a vasútállomás mellett építették fel. Az épületben volt elhelyezve a meghajtómotor, a generátor, valamint a különböző tároló, javító és áramelosztó helyiségek. A meghajtómotor egy 250 lóerős szívógázmotor volt, ami egy 50kw teljesítményű generátort hajtott. Ez a teljesítmény a település éjszakai áramellátására volt elég, kifejezetten a villanyvilágítás céljára. Az épület magán viselte az akkori mesteremberek precíz munkáját és a tervezőmérnök elképzelését egy szép, de mégis funkcionális épületről.

VÁROSHÁZA ÉPÜLETE

1901-ben épült neoklasszicista stílusban, Back Nándor tervező elképzelései alapján, Dékány András és társa, Gombos Imre építkezési vállalkozók kivitelezésében. A főhomlokzat hossza 26,45 méter, a Petőfi úti szárny 36,1 méter, a Békési úti 20,2 méter. Az épület helyi védettség alatt álló egyedi érték, meghatározza a város hangulatát.

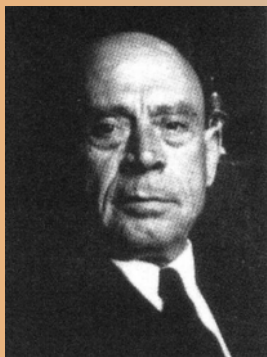
Az épület ma is a közigazgatás helyi központja. Dísztermét Orlai Petrics Soma festményei is díszítik.

HENTZ LAJOS helytörténész, etnográfus, tanár, néprajzkutató **ÉLETÚTJA**

A hon- és helyismeret elkötelezett híve volt. Mezőberény néprajzi értékeit – a népelet régi tárgyait, nyelvi emlékeit, szellemi hagyatékait – kitartással, lelkesedéssel kutatta fel. Alázattal gyűjtötte a tárgyakat és dokumentumokat, hogy megmentse, megőrizze és hozzáférhetővé tegye a jövő generációja számára. Felismerte, hogy a múlt megismerésének lehetséges módja a helytörténeti emlékek gyűjtése. Néprajzi írásai és dolgozatai különböző kiadványokban, szakmai folyóiratokban már a 1970-es években megjelentek. Tudását és példamutató tevékenységét tisztelet és megbecsülés övezi. Olyan örökséget hagyott itt, amelyet őrizni és továbbadni kötelessége a városnak. Minden tevékenységével a szülőföld iránti érdeklődés és vonzalom erősítéséhez kívánt hozzájárulni.

SZABÓ ÁRPÁD GYULA MEZŐBERÉNYI MUNKÁSSÁGA

1901-től a mezőberényi polgári iskolában tanított. 1906-tól a nyugalomba vonulásáig, 1924-ig ő volt az iskola igazgatója. 1914-től aktív szerepet játszott Mezőberény közéletében. 1918. november 14-től a helyi Nemzeti Tanács elnöke volt. 1929-ben egyik kidolgozója volt az ellenzéki beállítottságú birtokos parasztság követeléseit összegző ún. mezőberényi programnak. 1930-ban a Független Kisgazdapárt (FKgP) alapító tagja. 1934-ben a FKgP listáján beválasztották Békés Vármegye Törvényhatósági Bizottságába. 1945. január 31-től a mezőberényi Nemzeti Bizottság elnöke volt. Ezután kapcsolódott be az országos politikai életbe: 1945. augusztus 20-tól a FKgP Politikai Bizottságának tagja lett. 1945 és 1947 között nemzetgyűlési, 1947-48-ban országgyűlési képviselő volt. Szabó Árpád emberi nagyságát mutatja, hogy mezőberényiek százait szabadította meg a kényszermunka poklából.

DR. SCHMIDT PÉTER MUNKÁSSÁGA

Német származású, de magát magyarnak valló családban született Mezőberényben. 1951-ben diplomázott. Alkotmányjogtudós, egyetemi tanár, alkotmánybíró. Kutatási területe a Jogtudományi Intézetben a választójog volt, ezen belül is az egyéni és listás (lajstromos) választási rendszer összefüggése a politikai viszonyokkal.

Életművét 2008-ban *A politikai átalakulás sodrában* c. könyvében összegezte.

Tevékenyen egyengette Mezőberény várossá válásának útját. Tagja volt az elszármazottak budapesti csoportjának, és alapítóként vett részt a Baráti Egylet Mezőberényért Egyesület munkájában.

VÁRKONYI JÁNOS MUNKÁSSÁGA

Mezőberényben kezdett rajzot tanítani 1971-ben. Itt indult alkotói pályája is. Művei megtalálhatók hazai és külföldi közgyűjteményekben és magán-személyeknél. Táblaképek mellett könyvborítót, illusztrációkat, egyedi grafikákat is készít. A művész történelem- és irodalomszeretete, a szépség iránti elkötelezettsége és saját lelki finomsága minden alkotásában tetten érhető. Ő a formák és színek poétája, aki olajjal, akrillal és pasztellel „írja a verseit”.

DR. KUGLER JÓZSEF ÉLETMŰVE

Szülői, családi indíttatásánál fogva választotta életpályája, tudományos kutatásai központi témájának a magyarországi, elsősorban a délkelet-alföldi, ezen belül is Békés megyei kisebbségek XIX-XX. századi történetét, a felvidéki magyarság történetét és migrációját, valamint a határ menti kapcsolatok sajátosságainak feldolgozását.

Munkásságának fontos része Gúta és Mezőberény kapcsolatának ápolása, a két település közös múltjának feltárása, az együttélés fontossága, a nemzetiségek megbékélése volt. Ugyanez jellemzi a mezőberényi németek történetének kutatásában is.

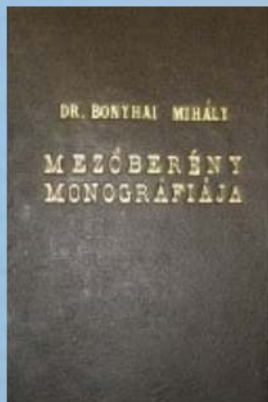
Tudásával és emberi kvalitásaival hozzájárult Mezőberény értékeinek, történelmének és a jövő feltárásának lehetőségeihez. Munkássága elismeréseként Mezőberényért kitüntető címet vehetett át 2014-ben.

MEZŐ-BERÉNYI IPAROS IFJÚSÁG ÖNKÉPZŐ EGYLETE ZÁSZLÓJA

Az egyesület 1899-ben alakult, amelyhez csaknem minden iparos csatlakozott. 1924. május 23-án Románfalvi Fejérváry Celesztine grófnő (úrnő) zászlóanyai védnöksége alatt avatták fel a zászlót. A 113 éves múltú visszatekintő zászló egy közösség egységének, becsületének felszentelt jelképe. A zászló motívumai, jelmondatai jellemzőek az iparosságra.

BONYHAI (EILER) MIHÁLY: MEZŐBERÉNY MONOGRÁFIÁJA

Bonyhai a könyv alapját még közgazdászként vetette papírra. A könyv alapja a szerző doktori disszertációja. („Mezőberény nagyközség fejlődése és jövője” címmel az 1928-ban készült doktori disszertáció summa cum laude minősítést kapott.) Az első kiadvány, amely minden részletre kiterjedően ír Mezőberényről. A mű terjedelme 300 oldal. Benne 30 db városképes fotóval, 1db térképpel és 1db légi felvétellel (fotótérkép). A könyv átfogó képet mutat az I. Világháború utáni Mezőberényről. Megismerhetjük belőle az akkori társadalmi viszonyokat, a város életét. Rengeteg adattal alátámasztva, szinte mindent megtudhatunk a község akkori életéről. Segítséget ad a helytörténet, az épített örökség és a község múltjának megismerésében. Mint képzett katonatiszt és hazafi, nem feledi el a „nagyháborúban” hősi halált halt berényi bakák neveinek felsorolását sem, és a tiszteletükre emelt Hősök szobrát is megemlíti.

MEZŐBERÉNY MONOGRÁFIÁJA

Az első kötet Mezőberény történetét dolgozza fel, alapozva a régészeti kutatásokra is. A második kötet a település művelődéstörténetével és néprajzával foglalkozik, szerkesztője Szabó Ferenc.

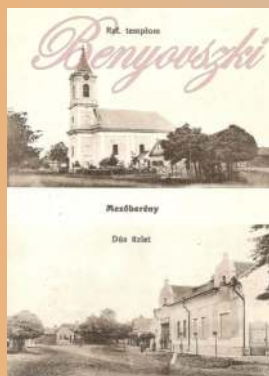
A kétkötetes, 1973-ban megjelent *Mezőberény története* című monográfiáról sok év távlatából is elmondhatjuk, hogy ma is a leggazdagabb forrása a város története, hagyományai iránt érdeklődőknek. Ma is betölti a neki szánt szerepet, megismerteti az olvasóval Mezőberény életét. Tudományosan megalapozott, hiteles, gazdag anyagot nyújt a község múltjáról a kezdetektől a hetvenes évek elejéig.

MEZŐBERÉNYI HÍRMONDÓ

A *Mezőberényi Hírmondó* ingyenes, közéleti, információs lap. 1991-ben, két próbaszám kiadása után, 1991. márciusában jelent meg a Mezőberényi Hírmondó első száma. Azóta sokan, sokat dolgoztak azért, hogy az újság hónapról hónapra eljusson az olvasókhoz hiteles, hasznos és pontos információkkal, tartalmas, mezőberényieket bemutató cikkekkel. Az olvasók igényeihez igazodva kezdetben 1000, majd 3000, jelenleg 2000 példányszám jelenik meg. A www.mezobereny.hu oldalon 2011-től, az opskk.mezobereny.hu/mezoberenyi-hirmondo oldalon az összes lapszám olvasható.

MEZŐBERÉNYI KÉPESLAPGYŰJTEMÉNY

Benyovszki Mihály rendelkezik 350-400 darabos régi Mezőberényt ábrázoló képeslapgyűjteménnyel (a legkorábbi képeslap 1898 - ban került forgalomba, a legfiatalabb a közelmúltban), amit mindenki számára hozzáférhetővé tett honlapján (www.benyovszkimihaly.hu). Az albumokba rendezett képeslapok jól mutatják az épületek átalakulásának, a település hangulatának változásait.

A gyűjtemény Mezőberény arculatát, hangulatát őrzi meg a generációknak, fontos szerepe van abban, hogy az úgynevezett modern kultúra ne veszítse el a múlttal való összhangját. Megerősíti, segíti az embereket gyökereik, múltjuk ismeretére. Komoly helytörténeti jelentősége abban áll, hogy a gyűjtemény dokumentálja a régi Mezőberény hangulatait.

PETŐFI EMLÉKEK MEZŐBERÉNYBEN

Petőfi emléktábla a Városháza falán, Petőfi emlékmű a Körös partján, Petőfi dombormű a könyvtárban, a Petőfi Sándor Gimnázium bejáratánál, az épületen belül található Petőfi mellszobra, Petőfi Mezőberényben c. szobor a Művelődési Központ melletti parkban, Tudós Kemény Pál emléktáblája a Luther tér 13. szám alatti épület falán, amelyiken szintén meg van említve Petőfi, Bonyhay Benjámin emléktáblája a Petőfi utca 12. sz. alatt, és számtalan más tárgyi emlék, könyv őrzi Mezőberényben Petőfi Sándor emlékét.

PETŐFI SÁNDOR MEZŐBERÉNYBEN

Számos utca, intézmény, szobor, emlékoszlop, emléktábla, egyesület, civil szervezet, évenként hagyományosan visszatérő rendezvény őrzi Petőfi Sándor nevét városunkban. Petőfi és Mezőberény... ez a két szó összetartozik, „összenőtt” az évek során. A költő három alkalommal járt Mezőberényben, 1842, 1843 és 1849-ben. Aki Petőfiről tanul, az biztosan nem felejtí - felejtette el két város nevét. Egyiket, Kiskőröst, ahol született, a másikat pedig, ahonnan utolsó útjára indult, Mezőberényt. Petőfi Sándor Mezőberényből indult el utolsó útjára, a segesvári csatába, Csipkár Pál fuvaros szekerén. A Körös partján, a valamikori rév helyén emelt emlékoszlop márványtáblája, és a fölötte levő dombormű őrzi a költő emlékét. 1849. júliusában Mezőberényben írja meg utolsó versét, a Szörnyű időt. Orlai Petrics Soma festette, a máig leismertebb portréit, több változatban, például Petőfi otthonában, Petőfi Mezőberényben címmel.

MAGYARVÉGESI ÓVODA

Mezőberény történelmi múltú kulturális öröksége a Magyarvégesi Óvoda. Jogelődje Mezőberény harmadik óvodájaként 1895. szeptember 1-jén nyitotta meg kapuit a Magyargát és a Takaró utca sarkán. A terveket Wagner József kőműves készítette, a kivitelezés lehetőségét pedig Pilcz József mezőberényi mester kapta. Az óvoda múltja arra kötelez, hogy hű maradjon a magyar hagyományokhoz, ezt közvetítse a gyermekek számára a versekben, mesékben, dalokban, népi játékokban, szokásokban, és a helytörténeti értékekkel való ismerkedés során.

MEZŐBERÉNY KÖNYVTÁRA

Az 1949-ben alapított Községi Népkönyvtár a mai városi könyvtár jogelődje. 1953-ban költözött a könyvtár jelenlegi helyére - az akkori Népköztársaság útja - ma Fő út 4. szám alá. A mai könyvtár épülete 1914-ben épült eklektikus stílusban. Az épületet a mezőberényi dr. Grünwald Dezső ügyvéd és dr. Strasszer Mór orvos építtette. Az épületet Wagner József békéscsabai építész tervezte, kivitelezte Maász András mezőberényi építőmester. A fő épület 361 négyzetméter alapterületű. A könyvtár nem csak egy megőrzésre és olvasásra szánt, rendezett dokumentumgyűjtemény, hanem fontos szerepe van abban, hogy az úgynevezett modern kultúra ne veszítse el a kézzel fogható könyvvel, a természettel, ugyanakkor a múlttal való összhangját, amely a korábbi korszakokat még jellemezte. A könyvtár feladata, sokszáz év tapasztalaira épült hivatása, küldetése az információk összegyűjtése, rendszerezése és továbbadása. A könyvtár kapu a világra.

**AUGUSZTUS 20-I ÜNNEPI RENDEZVÉNYEK MEZŐBERÉNYBEN.
„IPARI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁS ÉS VÁSÁR” és „BERÉNYI NAPOK”**

Mezőberényben nagy hagyománya van az augusztus 20-i ünnepeknek. A kiállítás megrendezésének gondolata 1960-ban merült fel. A 70-es évek végéig a Körösmenti

Kulturális Hetek keretein belül került sor a rendezvény megtartására. A neve akkor: Mezőberényi Ipari és Mezőgazdasági Kiállítás és Vásár volt. Itt minden mezőberényi termelőszövetkezet, gyár, kézművesszövetkezet, vagyis mindenféle termelő egység bemutatkozott. A rendszerváltás után újrafogalmazódott az augusztus 20-i ünnepség gondolata, és Berényi Napok néven él tovább. Itt már nem annyira a vásári bemutató, hanem inkább a szórakoztatás, a kultúra áll a középpontban. Ez a néhány nap ismerősökkel,

barátokkal, rokonokkal, családdal, beszélgetéssel eltöltött időre is ad lehetőséget a dolgozós hétköznapok között. A közvetlen emberi kapcsolatok eltűnni látszó időszakában egyre fontosabb szerepe van az ilyen rendezvényeknek. A mezőberényiek, a határon túlról, és az ország szinte minden pontjáról érkezők találhatják meg ebben a néhány napban a kedvükre való szórakozást, kikapcsolódás, pihenés lehetőségét, feltöltődést a következő időszakra. A kiállításokon való bemutatkozás pedig lehetőséget ad a városban folyó munkával való megismerkedésre. A városban élők, a városból elszármazottak és a vendégként ide érkezők lehetőséget kapnak a kulturált, tartalmas időtöltéshez.

ADVENTI GYERTYAGYÚJTÁS MEZŐBERÉNYBEN

Az adventi gyertyagyújtásnak a Mezőberényi Szlovákok Szervezete az ötletadója és a főszervezője 2008 óta. Felkérésükre a három történelmi egyház mezőberényi négy gyülekezete is aktív részese az évről-évre megrendezésre kerülő eseménynek. Az egyházközségek vezetői és meghívott vendégei gyűjtják meg a gyertyákat, ők biztosítják az adott vasárnap ünnepi, meghitt hangulatú műsorát, a rendezvények utáni megvendéglést. A szervezők célja a hagyományok ápolása, közös megélése, a Mezőberény közösségéhez tartozó érzés erősítése.

A BERÉNYI HÍDON - NA BERÍNSKOM MOSTE

A *Mezőberényi szlovák népdalok* című kötet 2000-ben, ötszázharminc példányban jelent meg. A kötet kétszáz oldalas, az egyes szokásokhoz kapcsolódóan - nyolc fejezetben - 118, különböző stílusú szlovák népdalt, egy magyar szövegű névnapi köszöntőt, valamint mondókákat, kiszámolókat, karácsonyi és újévi köszöntőket tartalmaz.

A népdalok gyűjtői, lejegyzői: Hentz Lajos egykori berényi tanító a dalok 50%-át, Eva Krekovičová szlovákiai néprajzkutató a dalok 20%-át és Ocsovszki Ildikó népművelő a dalok 30%-át gyűjtötte.

A kötet és a hozzá tartozó hangzó anyag megkönnyíti az újratanulást, és érzékelteti, milyen gazdag és értékes népdalkincsrel rendelkezik a szlovák hagyomány.

MEZŐBERÉNYI SZLOVÁKOK SZERVEZETE TEVÉKENYSÉGE

A szervezet 1992. novemberében alakult 45 fővel. Két csoportja van, az 50 éves alakult Szlovák Pávakör és a Hagyományörző Klub. A Mezőberényi Szlovákok szervezete annak érdekében végzi szerteágazó tevékenységét, hogy a város újratelepítésekor elsőként ideérkezett, később is jelentős számú szlovákság emlékeit, értékeit, nyelvi hagyományait, identitását, nyelvét, gasztronómiáját, tárgyi emlékeit, kultúráját, valláskultúráját és értékeit megőrizze a település.

MEZŐBERÉNYI ÖNKÉNTES TŰZOLTÓ EGYESÜLET

Az Önkéntes Tűzoltó Egyesület alapító elnöke Horváth János postamester volt (1893). Az akkori iparosok és gazdák - felismerve az összefogásban rejlő erőket - alapították meg a tűzoltó egyesületet, saját és társaik vagyonának védelme érdekében. A község anyagi ráfordításával a technikai hátterét biztosította (motorfecskendőjük, vaslajtjaik, gépesített tolólétrájuk), korszerű egyéni és csapatfelszereléssel is el voltak látva. A pártoló tagok mellett fizetett hivatásos tűzoltók látták el az ügyeletes tűzorségi szolgálatot. Folyamatos szakmai továbbképzéseken, és tűzoltó versenyen vettek részt, amelyeken öregbítették településünk hírnevét. Ma is munkájuk iránt elhivatott, hivatalos és önkéntes tűzoltók dolgoznak Mezőberényben, megfelelő technikai, tárgyi hátérrel, ezzel megteremtve a lakosság biztonságérzetét a tűzoltás, mentés és a katasztrofaelhárítás területén.

HERNÁDI MIHÁLYNÉ CSIPKEKÉSZÍTŐ HAGYOMÁNYÁPOLÓ- ÉS ÁTÖRÖKÍTŐ MUNKÁSSÁGA

Hernádi Mihályné (Bleyer Erzsébet) csipkekészítő első találkozása az anyaggal még kislány korában történt, amikor édesanyja és anyai nagymamája babaruhavarrásra taníttatta. A kézimunkázás szeretete a mai napig tart, a különféle kézimunka technikák közül a csipkekészítés a kedvence: aszúrok, varrott, díszítő, csomózott, szalaghorgolás, rojtkötés (makramé), frivolitás (hajócsipke), recehorgolás, zsinór, vert csipke. Mindennapjainak része, hogy tudását bővíti, a régi mintákat, segédeszközöket, hagyományokat gyűjti, rendszerezi és továbbadja.

STREETFIGHTER NAP MEZŐBERÉNYBEN

A rendezvény szervezője a Motorosok Baráti Köre Egyesület Mezőberény, valamint a Bátszi Motor Kft. a Városi Önkormányzat támogatásával. A Streetfighter gyakorlatilag utcai harcost jelent, amely nevet az akrobatikus mutatványokat bemutató motorosok eleinte használtak. Főleg az utcákon, tereken, lopva mutatták be tudásukat egymás szórakoztatására. Ebből később nagyszabású bemutatók, versenyek alakultak ki. A mezőberényi motoros nap bemutató, örömmünnp, örömmotorozás az egész éves versenyek utáni levezetés.

TÖLTÖTT KÁPOSZTA

A töltött káposzta a 18. században terjedt el Magyarországon. Évszázadok óta jellegzetes ételünk, az ország minden táján a magyar konyha egyik legismertebb ételféleségeként van jelen. Táplálkozáskultúránk fontos részeként magyar mivoltunk egyik meghatározója. A városunkban élő szlovákok száirma, zakrucanka néven említik ezt az ételt, és többnyire disznótorkor készítették, máskor csak ritkán. A németeknél Karácsony első napjának egyik meghatározó étke. A magyaroknál Húsvét, Karácsony, vagy Újév napjának ünnepi eledele. A Baráti Egylet Mezőberényért egyesület - saját ötletét megvalósítva -, az Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ közreműködésével, és több civil szervezet részvételével 2011 őszétől évente rendszeresen megrendezi a Töltött Káposzta Fesztivált.

MUSZTAFA ACHMED OSZMAN FAGYLALTJA MEZŐBERÉNYBEN

A legrégebbi családi vállalkozás Mezőberényben megszakítás nélkül, immár 70 éve ugyanazt a terméket készítve - ugyanabban a minőségben - szolgálja ki vendégeit. Korábban még fagyaltos kocsiban, majd tricikliről árulták a fagyit, szerte a városban. Sokan emlékeznek még a faszervezetes fagyaltos bódéra a Hősök útja sarkán. A sárgára festett épület oldalán egy fagyaltozó és léggömböket tartó elefánt csalogatta a vásárlókat. A stafétabot kézről-kézre került: 1947 - Musztafa Achmed Zülbechar – özv. Musztafa Achmedné - Musztafa Achmed Oszman - ifj. Musztafa Achmed Oszman – 2017.

GALÓ TAMÁS KERÉKPÁRÉPÍTŐ MUNKÁSSÁGA

Galó Tamás kerékpárépítő tizennégy éves kora óta gyárt különleges kerékpárokat, alkotásai között nincs két egyforma. Célja, hogy a kihívó és egyben egyedi kerékpárokkal felhívja a figyelmet az egészséges életre, valamint a sportolás fontosságára is. Kreativitása másoknak is példát mutathat.

BENYOVSZKI PÁL PHILIPS RÁDIÓ GYŰJTEMÉNYE

Benyovszki Pál gyűjteménye 250 darabból áll, mindegyik Philips készülék. A legkorábbi 1928-ban, a legkésőbbi pedig az 1960-as évek vége felé készült. Ebből a 250 darabból jelenleg 150 db üzemképes állapotban van. Ezek a készülékek a múltunk és a technikatörténet erekllyei. Gyűjteményének egyik gyöngyszeme egy 1948-ban gyártott Philips 504A „Mestermű” típusú rádió.

MEZŐBERÉNYI KOLONIÁL BÚTORCSALÁD (A TELEPÜLÉSI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁGHOZ BENYÚJTVA)

A mezőberényi koloniál bútor révén a Faipari Szövetkezet a megye egyik legismertebb, legsikeresebb bútorgyártójává vált, amelynek neve országszerte és nemzetközileg is ismert és elismert volt. A nagy hazai bútorexportálók egyikévé vált. A bútorok tölgyfából és tölgy furnérborítású bútorlapból készültek, fényezett, selyemfényű vagy matt felületkezeléssel. Az oldalak mellső éle előtt csavart oszlopok helyezkednek el. Gazdag, de harmonikus és arányos díszítettsége tette értékállóvá, ettől vált egyeduralkodóvá, mással össze nem téveszthetővé. A koloniál bútorcsaládok Liverpool és Liverpool Lux fantáziánévvel váltak ismertté. A gyártáshoz, az exportra gyártáshoz a feltételek már 1974-ben adottak voltak.

Elnyerték a Magyar Bútormárka megkülönböztető minőségelet.
Az első darabokat a város kapta meg.
Jelenleg is a polgármesteri iroda berendezését képezik.

A MINŐSÍTŐ JEL

Újabbak a meté-
kelt kis cimke, va-
gyis egy megkülö-
nböztető, minősítő
jel díszlik azok ha-
rszíni hátán. En-
nek a megnevezé-
sem egyszerű do-
log, pályázat útján
kapthatják meg az
arra legérdeme-
sebb bűtörvénysér-
zők. Bűtörvénysér-
zők. Országos
Szakmai Szövetség
eg által kibocsá-
t. Mindent azért hív
Magyar Szövetség
minősítő rendsz-
terének meg elére-
keznek meg nagy
reményben a bűn
Ezt a bűn-
örköltöztető
a bűntörvén- '96-

MAGYAR * BÜTÖR

BÜTÖRSZÖVETSÉG

ipari Szakviselet
előtti hirdetés-
meg. A berényi
Faipari Szövetke-
zet a címre kel-
ő elbírálással pá-
lyázott, s nyerte a
kolonális birtoka-
ládjára. Ezt az er-
kelessé elismerés-
szegő bírálatok
nőttség javallatá-
ra csupán három
cégnek adomá-
nyozták, így a Ti-
várvallatkán, a Zala B-
re Menzberényi Faipar-
i. A jövőben ez a k-
ja, hogy az, aki sz-
mál, amelyiken a k-
ja, az pénzüeri gar-
antál. A bírálatok
kap. A bírálatok
taszerűen előtér-
nyulnak, akkor a cím-

Ezt a bizonyítást megtagadta és megküldöztette jelentését októberben, a Budapesti '96-os Nemzetközi Rése-

FELDOLGOZÁS ALATT ÁLLÓ ÉRTÉKEK:

- Mezőberényi Gazdasági Népiskola épülete
 - Mezőberény és Körzete Ipartestület
- Petőfi Sándor és Orlai Petrics Soma művész-barátsága - szakdolgozat
 - Muzeális Gyűjtemény, Mezőberény
 - Laposi kertek
 - Nyeregben gyűjtemény
- Betlehemes játék Mezőberényben (mezőberényi gyűjtés 1984.)

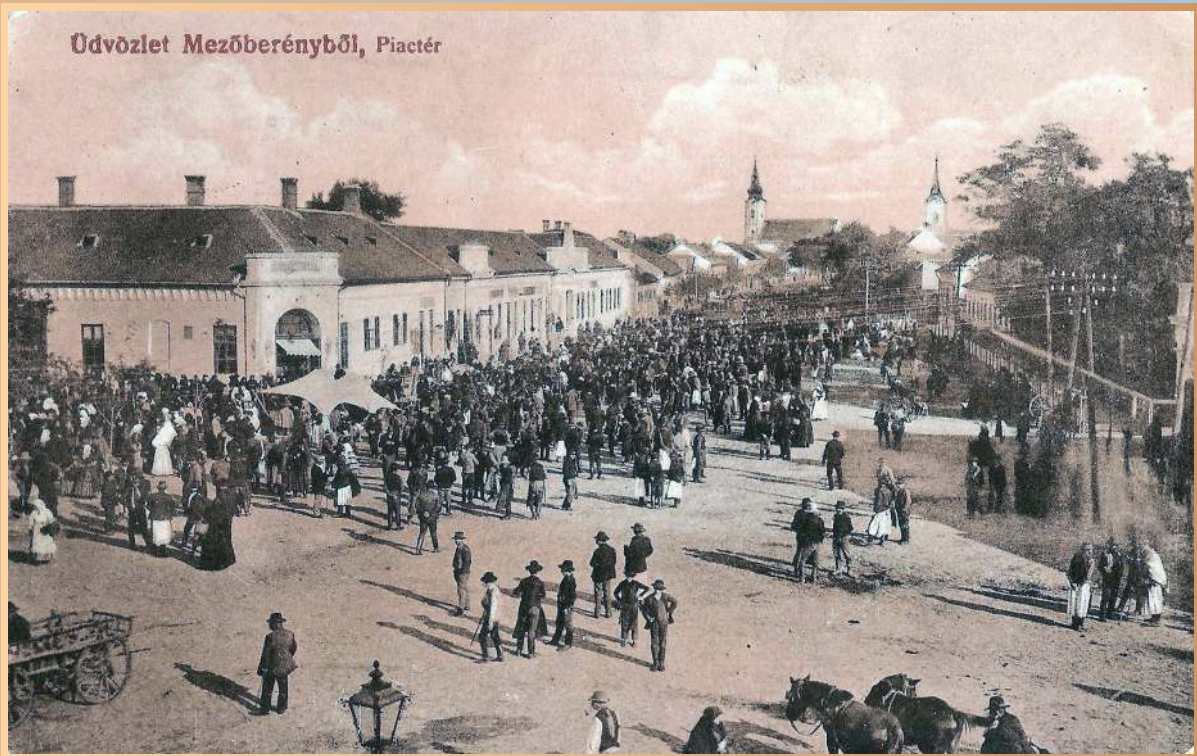
Mezőberény Város Önkormányzata megbízásából kiadja:
Orlai Petrics Soma Könyvtár, Muzeális Gyűjtemény és Művelődési Központ
felelős kiadó: Smiriné Kokauszki Erika
2017

Települési Értéktár Bizottság:
cím: 5650 Mezőberény, Kossuth Lajos tér 1.
tel: +36 66 515-515
email: info@mezobereny.hu
web: www.mezobereny.hu
elnök: Körösi Mihály

szöveg és tartalmi szerkesztés a Települési Értéktár alapján: Mezeiné Bátori Valéria
fotó: a Települési Értéktár archívuma
grafika és nyomdai előkészítés: Makra Péter
nyomdai kivitelezés: Berény Nyomda, Mezőberény

Üdvözlét Mezőberényből, Piac tér

A kiadvány a **Földművelésügyi Minisztérium** és a **Hungarikum Bizottság** támogatásával készült a **HUNG-2017/4414.** számú projekt keretében.